

Skidialogi

”Kuuntele, älä luo ratkaisuja etukäteen.”

Skidialogi on Lahdessa kehitetty, Erätauko-keskusteluun pohjautuva rakentavan keskustelun malli, joka kutsuu lapset ja nuoret sekä heidän parissaan toimivat aikuiset käymään yhteistä keskustelua viihtyisämmästä kouluarjesta, vapaa-ajasta, ystävydestä, yhteiskunnallisista ilmiöistä, tulevaisuudesta – eli siis kaikista niistä teemoista, jotka meitä tällä hetkellä puhuttavat!

Skidialogin järjestäminen on yksi helppo tapa mahdollistaa lasten ja nuorten äänen kuuluminen. Yhteisessä keskustelussa myös aikuisten on helpompi avata mukana oleville nuoremmille osallistujille omia ajatuksiaan keskustelussa olevasta aiheesta. Erilaiset näkökulmat, kokemusten sanoittaminen sekä yhteinen ajattelu voivat lopulta johtaa oivalluksiin, jotka olisivat ilman yhteistä keskustelua saattaneet helposti jäädä piiloon.

Skidialogin tavoitteena ei ole tehdä päätöksiä, mutta se lisää yhteistä ymmärrystä ja antaa mahdollisuuden tutustua erilaisiin näkökulmiin rauhassa, mikä edistää parempaa päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua.

”Skidialogi oli hieno kokemus sekä meille aikuisille että lapsille. Rakentavaa lämminhenkistä keskustelua ja toista kunnioittavaa kohtaamista.”

Kun päätetään järjestää Skidialogi, on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että keskusteluun saadaan mukaan monenlaisia näkökulmia ja osallistuminen mahdollistetaan kaikille – tämä koskee niin osallistuvia lapsia ja nuoria kuin mukaan kutsuttavia aikuisiakin. Oman henkilöstön lisäksi keskusteluun voi kutsua mukaan erilaisia asiantuntijoita, hanketyöntekijöitä, päättäjiä tai järjestöjen ja yhdistysten edustajia.

Skidialogi onnistuu leikki-ikäisistä lapsista aina peruskoulun ylimmillä luokilla olevien nuorten kanssa. Keskustelun suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon osallistuvien lasten ja nuorten ikä sekä pyritään kaikki osallistujat huomioiden mahdollisimman tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen keskustelutilaisuuden toteutukseen.

”Skidialogia saavat käyttää kaikki, jotka haluavat osallistaa lapsia ja nuoria sekä kuulla heitä aikuisten kanssa yhdessä käytävässä yhteisessä keskustelussa.”

Ennen Skidialogin käyttöönottoa on suositeltavaa tutustua Erätauko-säätiön Erätauko-keskusteluun ja osallistua Erätauko-ohjaajan koulutukseen.

- **Tutustu Erätaukoon:**
www.eratauko.fi/mika-eratauko/
- **Tutustu Skidialogiin:**
www.lahti.fi/skidialogi
- **Jaa kokemuksesi järjestämästäsi Skidialogista raportointilomakkeella:**
<https://forms.gle/MDKKQuKSSvtxoWRJ6>

ERÄTAUKO

Skidialogin kaava

Tervetuloa & tavoitteet

Kerrotaan mikä on Skidialogi ja mitä sillä tavoitellaan. Esitellään käytävän keskustelun aihe ja tausta.

Keskustelun pelisäännöt

Käydään yhdessä läpi [Skidialogin pelisäännöt](#). Voidaan valita myös [kuvalliset pelisäännöt](#) tai vain osa niistä, joihin keskustelussa halutaan erityisesti keskittyä.

Esittäytyminen & virittäytyminen yhteiseen keskusteluun

Jokainen osallistuja kertoo oman etunimensä. Esittäytymisen yhteydessä osallistujat kertovat lyhyesti vastauksensa keskusteluun virittävään kysymykseen. Virittäytymisen voi toteuttaa myös toiminnallisesti tai kuvakortteja hyödyntämällä.

Pariporina

Pariporinassa tavoitteena on jakaa keskustelun aiheeseen liittyvät omat pääällimmäiset ajatukset ja kokemukset käsiteltävästä aiheesta. Pariporinassa osallistuja pääsee harjoittelemaan kokemuspuhetta. Omat ajatukset on helpompi sanoa ensin vieruskaverille ennen yhteistä keskustelua.

Yhteinen dialogi

Yhteinen keskustelu aloitetaan kuulemalla, minkälaisia asioita käydyissä pariporinoissa nousi esille. Keskustelua syvennetään keskustelunohjaajan avulla. Myös apukysymykset auttavat pääsemään aiheessa syvemmälle - yhteinen ymmärrys lisääntyy, kun opitaan käsiteltävästä aiheesta, itsestä ja toisista. Erilaisten näkökulmien, kokemusten sanoittaminen ja yhteinen ajattelu voivat parhaimmillaan johtaa oivalluksiin, jotka olisivat ilman yhteistä keskustelua saattaneet jäädä piiloon.

Pariporina

Toisessa pariporinassa keskustelua voidaan rauhoittaa, pohdinnalle voidaan antaa aikaa tai keskustelulle voidaan antaa uusi suunta tarkastelemalla käsiteltävää aihetta uudesta näkökulmasta. Toisessa pariporinassa paria voidaan vaihtaa, jolloin pääällimmäiset ajatukset pääsee vaihtamaan uuden ihmisen kanssa.

Yhteinen dialogi

Keskustelua syvennetään entisestään jatkamalla yhteistä keskustelua. Pariporinoissa esiin nousseet asiat tuodaan yhteiseen keskusteluun ja apukysymysten sekä ohjaajan ohjauskeinoja hyödyntämällä keskustelua saadaan syvennettyä.

Oivallukset

Keskustelun päätteeksi jokainen osallistuja kirjoittaa oman oivalluksensa. Oivallus on asia, ajatus tai kysymys, joka osallistujalle tulee mieleen, kun hän ajattelee juuri käytyä keskustelua - joko keskustelussa käsiteltävää aihetta tai tapaa käydä keskustelua. Korostetaan, että ei ole olemassa oikeaa tai väärää oivallusta. Osallistujien ikä huomioiden oivallus voidaan antaa myös suullisesti, piirtämällä tai jollain toiminnallisella tavalla.

Lopetus

Keskustelun ohjaajan on hyvä vielä koota yhteen keskustelussa nousseita asioita. On myös tärkeää kertoa, kuinka tästä eteenpäin. Lopuksi keskustelijoita kiitetään yhteisestä keskusteluhetkestä. Voit myös kysyä, minkälainen fiilis heille jäi.

Liikettä luvassa - vauhtia koulupäiviin!

Tervetuloa & tavoitteet (3 min)

Tervetuloa Skidialogiin! **Tänään tämän keskustelun aiheena on liikunnallisen elämäntavan edistäminen kouluarjessa. Sysäyksen tälle keskustelulle antoi huhtikuussa 2025 hyväksytty lakimuutos, jonka tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa osana koulupäivää sekä vahvistaa liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Nyt perusopetuksen opetussuunnitelmaa on päivitetty ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.** Tässä keskustelussa keskitymme pohtimaan, mitä liikunnallinen elämäntapa meille jokaiselle tarkoittaa ja kuinka sitä voidaan edistää aivan tavallisen koulupäivän yhteydessä.

Skidialogissa kuulemme toistemme ajatuksia ja kokemuksia ja sitä kautta vahvistamme yhteistä ymmärrystä. Jokainen saa vapaasti kertoa omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan koulun roolista liikunnallisen elämäntavan edistäjänä. Meillä kaikilla voi olla erilaisia kokemuksia ja ajatuksia, mutta kaikki ne ovat yhtä tärkeitä ja arvokkaita.

Pelisäännöt (2 min)

Käydään yhdessä läpi [Skidialogin pelisäännöt](#) / [Skidialogin kuvalliset pelisäännöt](#), joiden avulla käymme tätä keskustelua. Voimmeko sitoutua näihin sääntöihin?

Esittäytyminen & virittäytyminen yhteiseen keskusteluun (5 min)

Virittäydytään keskusteluun. **Valitse ringin keskeltä yksi kuva, joka kuvastaa sinua liikkujana. Kerro nyt oma etunimesi ja sen lisäksi kerro minkä kuvan valitsit ja miksi. TAI Kerro oma etunimesi sekä sinulle mieluisin liikunnallista elämäntapaa edistävä asia.**

(Jos valitset ensimmäisen virittäytymisen, tarvitset erilaisia kuvia / emojeita, jotka levitetään keskusteluringin keskelle.)

Pariporina (2 min)

Aloitetaan keskustelumme pariporinalla. Pohtikaa parin kanssa, **mitä liikunnallinen elämäntapa teille tarkoittaa?**

Yhteinen dialogi (10 min)

Nyt on aika siirtyä keskustelemaan yhdessä. Kuka haluaa aloittaa ja kertoa, mistä juttelitte pariporinassa.

Apukysymyksiä:

*Toteutuuko liikunnallinen koulupäivä jo nyt? Miksi / miksi ei?
Mitä vaikutuksia liikkumisella ja liikunnalla on sinulle?*

Pariporina (2 min)

Olemme nyt keskustelleet siitä, mitä liikunnallinen elämäntapa teidän mielestänne on. Siirrytään tässä kohtaa keskustelemaan siitä, kuinka liikunnallisuus tulisi vahvemaksi osaksi koululaisen arkea. **Lakimuutoksen tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa koulupäivän aikana ja sen ulkopuolella, edistää opetukseen osallistumista ja oppimisen edellytyksiä sekä liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona.**

Pohdi taas ensin hetki pari kanssa, **miten sinun mielestäsi liikunnallista elämäntapaa voisi edistää niin koulupäivän aikana kuin sen yhteydessäkin (aamu- ja iltapäivätoiminta, kerho- ja harrastustoiminta, koulumatkat)?**

Yhteinen dialogi (10 min)

Jatketaan yhteistä keskusteluumme ja kuunnellaan, minkälaisia asioita pariporinoissa nousi esille. Kuka haluaa aloittaa ja kertoa, **millä tavoin sinun mielestäsi liikunnallista elämäntapaa voidaan edistää lapsen ja nuoren kouluarjen yhteydessä?**

Apukysymyksiä:

*Miten koulu voi toimia liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi?
Mitä voit itse tehdä? Mikä on sinun roolisi?*

Oivallukset (10 min)

Kirjoita nyt oivalluskorttiisi oma oivalluksesi käymästämme keskustelusta. Oivallus voi olla asia, joka sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet juuri käytyä keskustelua. Se voi liittyä keskustelun aiheeseen tai tapaan käydä keskustelua.

Lopetus (1 min)

Lyhyt yhteenveto keskustelusta, kiitos ja hei!